

В І Д Г У К

офіційного опонента

кандидата архітектури **Павленко Тетяни Олександрівни**

на дисертаційну роботу **Бардина Юрія Володимировича**

«Просторово-функціональний розвиток Дрогобицької агломерації»

представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії

у галузі знань 19 – архітектура та будівництво,

спеціальності 191 – архітектура та містобудування

У роботі аналізуються передумови розвитку територій Передкарпаття, що мають один з найвищих ресурсний потенціал у Львівській області.

Актуальність теми дисертаційного дослідження визначається зміною умов функціонування Дрогобицької агломерації. Зокрема перехід від державної до приватної форми власності, зміна індустріальної економіки на економіку нематеріального виробництва та вичерпання природних ресурсів, створюють необхідність у пошуку нових механізмів взаємодії території колишньої агломерації та її населених пунктів.

В силу докорінно відмінних соціально-економічних та ресурсних умов – тих, які були в основі формування агломерації та тих, що є на сьогодні, необхідно вирішити завдання оновлення просторових зв'язків між основними функціональними елементами у структурі Дрогобиччини.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Напрямок дисертаційного дослідження узгоджується з Постановою Верховної Ради України від 24.12.99 № 1359-XIV «Про затвердження Концепції сталого розвитку населених пунктів»

Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна одержаних результатів виражена наступними положеннями:

Уперше: – систематизовано різногалузеві наукові праці та теорії щодо механізмів функціонування агломерації, як явища та доведено, що агломерація є не лише територією високої просторової щільності економічної діяльності та соціальних зв'язків, а інструментом формування нових якостей території;

- візуалізовано інформацію щодо просторового розподілу потенціалу в межах Дрогобицького району із застосуванням ГІС аналізу;

- виконано зонування території за щільністю населення;

- розроблено теоретичні моделі просторово-функціонального розвитку Дрогобицької агломерації та оптимізації просторових зв'язків.

Удосконалено: - методику дослідження значних територіальних об'єктів просторового планування,

- критерії оцінки території, узгоджуючи їх з критеріями визначення характеристик територій, якою послуговуються країни ЄС.

Подальший розвиток отримали: методи визначення функціонально відмінних типів територій, що має вагоме значення оскільки наукові та практичні праці доводять, що дихотомії «міські»-«сільські» території та «промислові»-«рекреаційні» території, якими є Дрогобицька агломерація, вимагають удосконалення методик територіального розмежування.

Доповнено: теоретичні знання щодо принципів просторового розвитку територій. На основі визначених виняткових характеристик потенціалу локальних зон Дрогобицького району сформульовано концептуальні напрями для його містобудівного розвитку, ґрунтуючись на агломераційних принципах.

Оцінку змісту дисертації надано на підставі ознайомлення з рукописом дисертаційного дослідження «Просторово-функціональний розвиток Дрогобицької агломерації».

Робота містить анотацію, п'ять розділів та висновки, перелік використаних науково-літературних джерел і додатки.

У *вступній частині* обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначена мета відповідає обраній темі та розкрита у завданнях.

Перший розділ «Теоретичні основи та практичні аспекти містобудівного розвитку територій на засадах агломерування» розкрито суть поняття агломерації, узагальненню теорії та концепції їх просторового розвитку у наукових працях та структуровано категорійно-понятійний апарат. Розкрито чинники функціонування територій та поселень на засадах агломераційного зв'язку. За результатами вивчення наукових праць розкрито завдання, вимоги й критерії формування агломераційних утворень, як територій високої просторової щільності економічної діяльності і соціальних зв'язків та як інструменту формування нових якостей територій.

У *другому розділі* «Методика дослідження Дрогобицької агломерації» обґрунтовано методи збору і опрацювання інформації, придатних для аналізу значних територіальних об'єктів. Використання методу ГІС-аналізу, притаманного, в значній мірі, в галузі географії, дозволило отримати актуальні показники характеристик територій дослідження та картографічно відобразити розподіл цих показників.

Аналіз законодавчих та нормативних аспектів у питаннях просторового розвитку є важливим як один з критеріїв обґрунтування групи застосованих методів дослідження. Проте більш доцільно було провести опрацювання правових аспектів у першому розділі. Також варто було б завершити другий розділ схемою методики дослідження.

У *третьому розділі* «Особливості розвитку Дрогобицької агломерації», описано генезу Дрогобицької агломерації, опрацьовано статистичні дані та встановлено потенціал територій.

У підсумку, встановлено, що станом на сьогодні території Дрогобицького району, його ОТГ та міста не використовують можливості спільного використання потенціалу. Окремі розроблені документи стратегії розвитку Дрогобищини не беруться до уваги при розробці генеральних планів центральних міст агломерації.

Нажаль у розділі лише побіжно згадано про наявну містобудівну документацію по Дрогобицькій агломерації. Варто було визначати закономірності подібних утворень не тільки на прикладі Дрогобицької агломерації.

Четвертий розділ «Структура урбанізованих, аграрних та рекреаційних ландшафтів Дрогобищини» встановлює основні функціональні типи ландшафтів об'єкту дослідження: урбанізовані, в тому числі і ресурсно-промислові, аграрні, рекреаційні ландшафти, як методичний підхід для розробки різних за характером рекомендації для різних за потенціалом та особливостями територій.

На підставі отриманих в результаті ГІС-аналізу кількісних показників, що характеризують функціонально-просторові особливості Дрогобицької агломерації, запропоновано класифікацію типів територій в її межах. Варто було б додати в кінці розділу схему методики проектування.

У *п'ятому розділі* «Просторово-функціональний розвиток територій Дрогобицького району на засадах агломерування» викладено загальні концептуальні положення щодо функціонально-просторового розвитку Дрогобищини, як синергії наявних ядер різнотипного потенціалу.

У п'ятому розділі бажано було б дати чіткі рекомендації для подальших досліджень та проектувань подібних об'єктів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків, рекомендацій, їх достовірність

Достовірність наукових положень та висновків, що сформульовані у дисертаційній роботі, доведено рівнем деталізації опрацювання значних територій, а саме «крок дослідження» становив 1 км.

Переконає в обґрунтованості наукових положень логічна побудова методики дослідження, що надало змогу визначити основні напрямки роботи та охопити її ключові аспекти.

Апробація результатів дослідження відбулася шляхом оприлюднення на семи міжнародних та всеукраїнських конференціях, та на наукових семінарах кафедри містобудування Національного університету «Львівська політехніка».

Практичні результати роботи є наступними :

- актуалізовані дослідження питання розвитку Дрогобиччини як агломерації, оскільки міста та території, що локалізовані в спільному ареалі природних ресурсів, є значно спроможніші при спільній стратегії розвитку;
- доповнено методики вивчення містобудівного розвитку територій.
- окреслено можливості вдосконалення методики містобудівного аналізу значних територій, та їх класифікації задля можливості їх кооперації.
- встановлено закономірності у розвитку територій, що функціонують на засадах агломераційного
- актуалізовано дані стосовно Дрогобицького району, які можуть бути використані у територіальному плануванні розвитку громад.

Оформлення дисертації, дотримання вимог академічної доброчесності та повнота викладу наукових положень і результатів в опублікованих працях

Загальний обсяг дисертації складає 191 сторінку, з них 138 сторінок займає основний текст. Робота ілюстрована 35 таблицями та 8 рисунками та містить 191 позицію посилань на літературні джерела.

Текст дослідження підкріплений графічним матеріалом.

Основні положення дисертації викладено в опублікованих працях. Вимоги до кількості та якості публікацій виконано. Здобувачем за темою

дослідження опубліковано 11 наукових праць, з них 1– в періодичних наукових виданнях, що цитуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science; 3 – в періодичних наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 7 публікацій – в збірках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Мова і стиль дисертаційної роботи

Дисертація презентується українською мовою, уникаючи зайвого використання іноземних слів, і доповнена англomовною анотацією. Текстова частина дослідження структурована, та використовується фахова наукова термінологія.

Зауваження до дисертації та дискусійні питання

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, наукове і практичне значення одержаних в ній результатів, слід висловити деякі побажання та певні зауваження.

1. Об'єкт та предмет дослідження можна було б сформулювати більш коректніше та лаконічніше. В дисертаційній роботі автор в більшій мірі досліджує агломерації, тож можливо об'єкт – це агломерація, предмет – це просторово-функціональна структура агломерації. А вже територіальні, хронологічні та типологічні особливості прописати в "межах дослідження".

2. В завданнях дослідження варто було б більш чітко визначити послідовність та наповнення завдань для досягнення мети дослідження, а саме: - визначити основну проблематику, - виявити основні методи, - розробити основну методику дослідження, - визначити основні закономірності, - визначити методику проектування, - на основі методики проектування відпрацювати поставлені завдання на прикладі Дрогобицького району; з відповідними загальними висновками.

3. В дисертації автор використовує елементи методу термінологічного аналізу, але без чітко визначеного за цим методом власного тлумачення терміну «агломерація».

4. В другому розділі варто було б додати чітко визначену методику дослідження. В тексті дисертації автором описані методи та послідовність роботи (с. 53), проте для більшої інформативності та кращого сприйняття роботи бажано було б додати графічну структуровану блок-схему методики дослідження.

5. Для більшої об'єктивності третій розділ варто було б зосередити на визначенні закономірностей об'єкту дослідження не тільки на прикладі Дрогобицького району.

6. Четвертий розділ потребує визначеної методики проєктування як власного результату дослідження певних закономірностей предмету дослідження та визначеної структури в попередніх розділах. Відповідно, наступний розділ варто було б синхронізувати з методикою проєктування.

7. У п'ятому розділі бажано було б дати чіткі рекомендації для подальших досліджень та проєктувань подібних об'єктів.

8. Формули та математичні вирази варто було б пронумерувати (с 60) згідно вимог оформлення дисертаційних досліджень.

9. В таблиці 5.5 с. 149 варто було б додати умовні позначення.

10. В четвертому та п'ятому розділах дисертації варто було б переглянути необхідність багатьох посилань (с. 105, 113, 117, 137, 138, 139, 140, 143, 148, 151) на першоджерело, бо ці розділи повинні містити виключно авторські напрацювання та посилатися в тексті на попередні розділи роботи.

11. На с. 77 в схемах варто було б включити новий затверджений вид документації «Комплексний план просторового розвитку території громади», який є одночасно містобудівною документацією на місцевому рівні та документацією із землеустрою, що розробляється з метою забезпечення сталого розвитку території.

12. В тексті дисертації зустрічаються описки, граматичні помилки та невідповідності (с. 24, 29, 30, 32, 33 тощо)

Висновки щодо дисертації в цілому

Дисертаційна робота під назвою "Просторово-функціональний розвиток Дрогобицької агломерації", представлена Юрієм Володимировичем Бардином, є завершеною кваліфікаційною науковою працею. У цій роботі висунуті наукові положення та отримані нові науково обґрунтовані теоретичні й прикладні результати, які мають значення для галузі архітектури та будівництва.

За результатами роботи автором було вирішено науково-теоретичну та практичну проблему відсутності положень щодо функціонально-просторового розвитку Дрогобицької агломерації в постпромисловий період. Тема і зміст роботи відповідають спеціальності 191 – архітектура та містобудування.

Враховуючи актуальність теми, обґрунтованість наукових положень, , викладених у роботі, їх новизну та практичну цінність, повноту викладення матеріалу в наукових публікаціях, відсутність порушень академічної доброчесності, вважаю, що дисертаційна робота відповідає вимогам Наказу №40 МОН України від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення

дисертації» (зі змінами від 31.05.2019) та Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами №341 від 21.03.2022) а її автор Бардин Юрій Володимирович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – архітектура та містобудування (галузь знань 19 – архітектура та будівництво).

Кандидат архітектури,
доцент кафедри дизайну
Національного університету
«Запорізька політехніка»

Павленко Т.О.

Павленко Т.О.
свідчую:

В. Шевченко
08.01.2022

